

RÁKÓCZI KRISZTIÁN

PARLAMENTI VÁLASZTÁSOK SZLOVÁKIÁBAN: KÉPVISELET NÉLKÜL MARADTAK A MAGYAROK

2020. február 29-én tartották az önálló Szlovákia történetének nyolcadik törvényhozási választását, melyen 24 pártlista küzdött a parlamentbe jutásért. Hat tömörülésnek sikerült bejutnia a parlamentbe, melynek eredményeképp gyökeresen átalakult az egyébként is sokszínű, ciklusról-ciklusra sokat változó szlovák politikai paletta. Az Egyszerű Emberek és Független Személyiségek (OLaNO) meglepetésszerű győzelme véget vetett az Irány–Szociáldemokrácia (Smer–SD) parlamenti választásokon 2006 óta folyamatosan tapasztalt uralmának. Az induló pártok közül 11 még a voksok egy százalékát sem tudta megszerezni, miközben az összes érvényes szavazat 28,39%-a nem eredményezett mandátumot. Nem jutott be a parlamentbe a 2016 után felállt kormánykoalíció két kisebb pártja, a Szlovák Nemzeti Párt (SNS), valamint a Most–Híd. A nyolcszázet is meghaladó „elveszett” szavazat azonban elsősorban nem náluk összpontosult, hanem három parlamenten kívüli erőnél. A Progresszív Szlovákia–Együtt (PS–SPOLU) koalíció, a Kereszténydemokrata Mozgalom (KDH) és a Magyar Közösségi Összefogás (MKÖ) sikertelensége összesen közel 450 ezer vokssal gyengítette az ellenzéki pártokat.

A választásokra szinte napra pontosan két évvel azután került sor, hogy a Galántai járásbeli nagymácsédi otthonukban holtan találták Ján Kuciakot, az *aktuality.sk* oknyomozó újságíróját, valamint menyasszonyát. Az ország történetében példa nélküli újságírógyilkosság sokkhatásként érte a társadalmat és kormányválságot idézett elő. A több tízezres tüntetések résztvevői a közelet megtisztítását, a korrupciós ügyek felgöngyölítését, a kormány távozását, valamint előrehozott választások megtartását követelték. A gyilkosság után pár nappal távozott posztjáról Marek Maďarič kulturális miniszter, mondván nem tud megbékélni az a tudattal, hogy a miniszersége alatt meggyilkoltak egy újságíró. 2018. március 12-én távozott tisztségéből Robert Kaliňák belügyminiszter, és ugyanezen a napon a Most–Híd bejelentette, szorgalmazza az előrehozott választások megtartását, ellenkező esetben távozik a kormányból. Március 14-én Robert Fico kormányfő bejelentette távozását, ugyanakkor a pártelnöki tisztségét megtartotta, azaz nem távozott a közeletből. Másnap Peter Pellegrini,

a Smer–SD miniszterelnök-helyettese új kormány kinevezésére kapott megbízást Andrej Kiska államfőtől. Ezzel együtt a Most–Híd a korábbi álláspontját feladva úgy nyilatkozott, hogy támogatja a Pellegrini-kormány felállítását, így az új kabinet az addigi koalíciós partnerek (Smer–SD, SNS, Most–Híd) részvételével alakult meg.¹

A választási rendszerről röviden

A parlamenti választások során Szlovákia területe egyetlen választókerületet képez, a 150 fős törvényhozás megválasztása egyfordulós, arányos rendszerben zajlik. A parlamentbe jutáshoz a pártoknak az összes érvényes szavazat öt százalékát kell megszerezniük, két vagy három párt koalíciója esetén a parlamenti küszöb hét százalék, négy vagy több párt választási koalíciója esetén pedig 10% a kvórum. A parlamenti választások érvényessége nem függ a voksoláson részt vevők arányától. A választópolgárok nyitott pártlistákra szavazhatnak, a szavazók elsőbbségi, preferenciális voksokkal befolyásolhatják az általuk választott pártlistán szereplő jelöltek sorrendjét. Legfeljebb négy preferenciaszavazatot adhat le a választópolgár, mégpedig a képviselőjelöltek neve előtti sorszám bekarikázásával. Az adott pártra leadott összes szavazat legalább három százalékát elsőbbségi szavazatként megszerzett képviselők a mandátumok elosztásánál előnyt élveznek. A szabályozás kialakításakor a pártlistán való előrébb jutáshoz még arra volt szükség, hogy az adott pártlistát választók felének preferenciavoksát megszerezze egy képviselő. 1994-ben 50%-ról 10%-ra csökkentették a szükséges szavazatok arányát, végül 2006-ban mérsékelték a jelenleg is hatályos három százalékra.

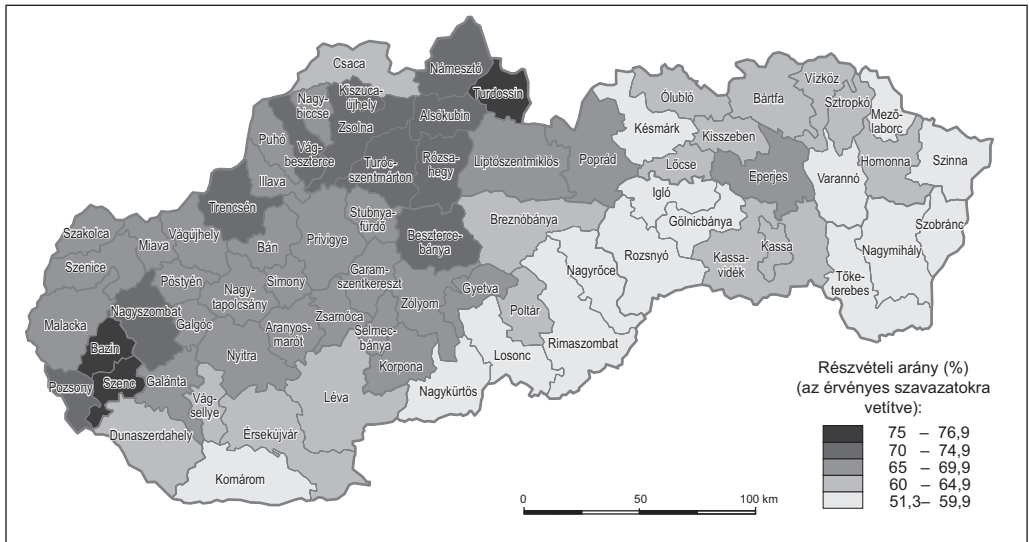
A választáson az a Szlovákiában bejegyzett párt indulhat, mely legkésőbb 90 nappal a választás napját megelőzően a Központi Választási Bizottsághoz benyújtja a jelöltlistáját, valamint az arról szóló igazolást, hogy az induláshoz szükséges 16 596 eurót letétbe helyezte a Belügyminisztériumnál. Amennyiben egy pártlista megszerzi az összes érvényes szavazat legalább két százalékát, úgy a választási kauciót visszakapja, ellenkező esetben a befizetett összeg az államkincstárt gyarapítja.²

1 Tokár Géza: A szlovákiai magyar politikai mozgáster változásai. *Kisebbségi Szemle*, 2017. 4., 69–89.

2 333/2004. törvény a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsába történő választásról.

A választási részvétel

A választáson a névjegyzékben szereplő 4,4 millió választópolgár közül 2 916 840-en vettek részt, ami 65,8%-os választási arányt jelent. A részvételi arány meghaladta az elmúlt három törvényhozási választáson tapasztalt választói aktivitást, mely alkalmakkal megközelítőleg ugyanolyan arányban vettek részt az arra jogosultak a voksolásokon: 2010-ben a polgárok 58,83%-a, 2012-ben 59,11%-a, 2016-ban pedig 59,82%-uk járult az urnák elé. A négy évvel ezelőttihez képest megháromszorozódott a külföldről levélben szavazók száma: 2016-ban mintegy 17 ezren éltek ezzel a lehetőséggel, 2020-ban pedig közel 49 ezren. Ezzel az összes szavazat 1,67%-a levélsvavazat formájában érkezett. Érdekes adalék, hogy a városokban és a falvakban tapasztalt részvételi arány közel azonos mértékű volt: a városi népesség 66,08%-a, míg a falun élők 65,41%-a ment el szavazni.

1. térkép: Részvételi arány a 2020-as parlamenti választásokon, járásonként

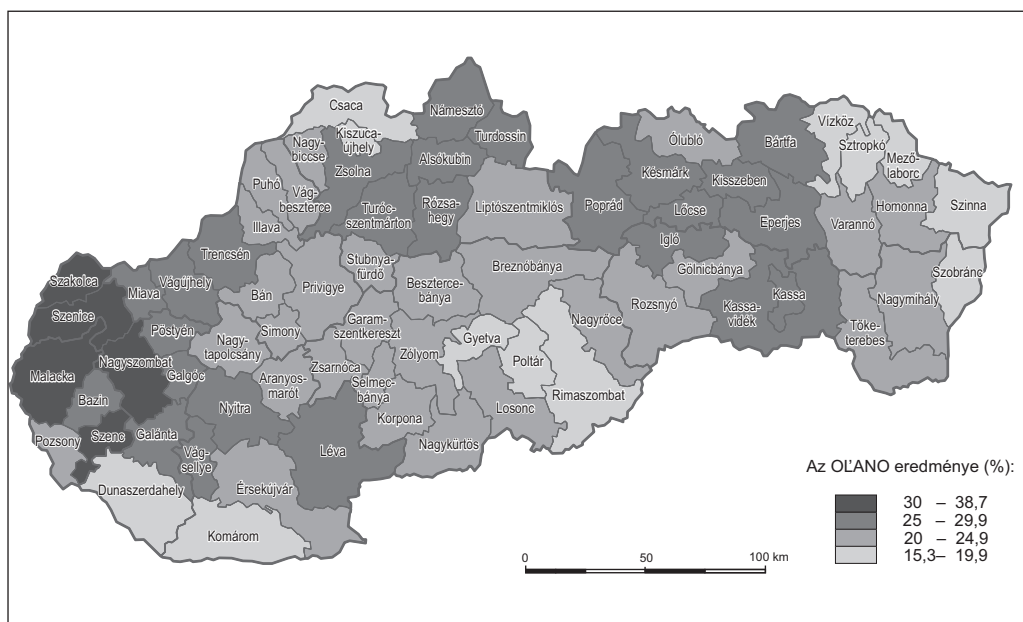
Közigazgatási egységekre lebontva, a legmagasabb részvételi arányt a Pozsonyi és a Zsolnai kerületben tapasztalhattuk (73,05%, illetve 70,45%), a legalacsonyabbat pedig a Kassai kerületben (58,65%). Járási szinten a főváros I. kerületében (78,75%), valamint a Pozsonyi kerülethez tartozó Szenci járásban volt a legmagasabb a részvételi arány (76,94%). Folytatódott a korábbi választásokon már tapasztalt tendencia, hogy a magyarlakta területeken a választói hajlandóság rendre az országos átlag alatti. A magyarlakta területként meghatározott 16 déli járás, valamint a főváros és Kassa közül 2020-ban – 2016-hoz ha-

sonlóan – csak Pozsonyban, valamint a magyarok által ugyancsak alacsony arányban lakott Szenci és Nyitrai járásban volt az országos átlagot meghaladó a választói aktivitás. 2006-ban és 2010-ben a Dunaszerdahelyi járás országos viszonylatban is a legmagasabb részvételi mutatókkal bírt, de még 2012-ben is az országos átlagnál magasabb volt a szavazói hajlandóság a járásban. 2016-hoz hasonlóan 2020-ban is a szlovákiai átlagtól elmaradó választói aktivitást mutattak a járás lakói: a jogosultak 62,11%-a járult az urnák elé. A magyar választóknak a politikától való elfordulása nem újdonság, mint ahogy az sem, hogy ezt a trendet láthatóan képtelenek kezelni a magyar választókat megszólítani akaró pártok. 2020-ban a tíz legrosszabbul teljesítő járás közül nyolc a magyarlakta területen található. Az abszolút sereghajtók között találjuk a magyar többségű Komáromi járást 52,75%-os részvételi eredménnyel, amivel országosan a harmadik legrosszabb választói aktivitást produkálta. A Komáromi járásnál már csak a Tőketerebesi járás (52,24%) és a Nagyrőcei járás (51,34%) teljesített gyengébben.

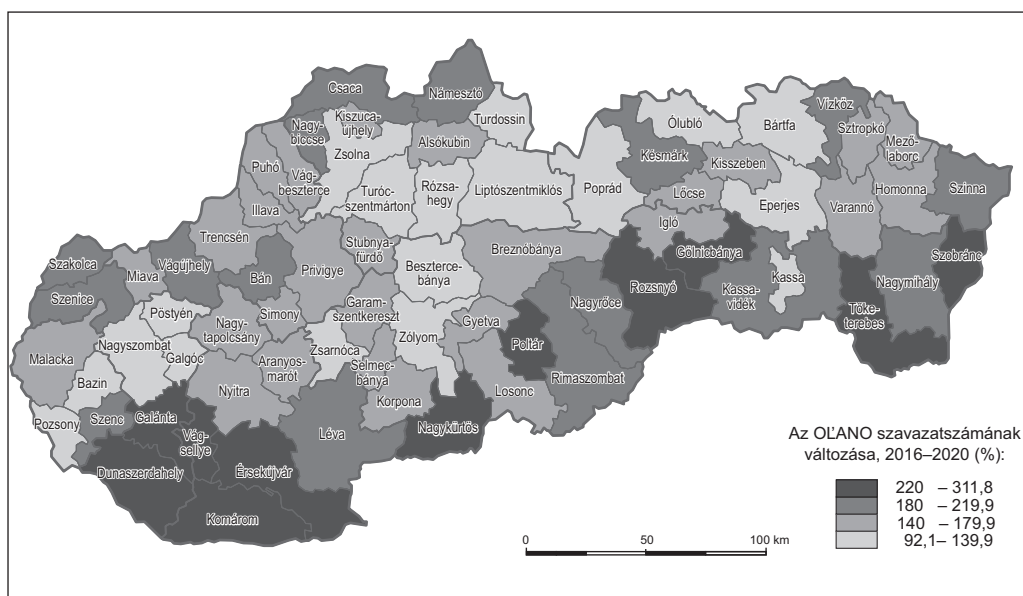
A többségi pártok választási eredményei

A választások győztese hatalmas hajrát produkálva az Igor Matovič vezette Egyszerű Emberek és Független Személyiségek – NOVA (OLaNO–NOVA) pártszövetség lett, megszerezve az összes érvényes szavazat negyedét. Négy évvel ezelőtt³ 287 ezer szavazatot gyűjtött a párt, ehhez képest két és félszer több szavazatot kapott 2020-ban. 25,02%-os eredménye 53 mandátum megszerzését jelentette. A tömörülés vezetője, Igor Matovič és három társa (Jozef Viskupič, Martin Fecko, Erika Jurinová) 2010-ben még a Szabadság és Szolidaritás (SaS) listájának 147–150. helyeiről indulva jutottak be a preferenciaszavazatoknak köszönhetően a szlovák törvényhozásba. Matovič és párttársai 2012-ben már saját pártjuk utolsó helyeiről kerültek be a parlamentbe. Igor Matovič a 2020. évi választásoknak is a lista 150. helyéről vágott neki, és közel félmillió elsőbbségi szavazattal került a lista élére. A lista második legnépszerűbb politikusa Grendel Gábor lett, aki a 148. helyről indulva közel 132 ezer preferenciaszavazatot kapott. Az OLaNO egyébként sem struktúrája, sem pedig az általa gyakorolt politikai kultúra tekintetében nem minősül hagyományos pártnak, sokkal inkább protestpártként tartjuk számon. Magát a jobbközép, konzervatív pártok közé sorolja, tagsággal ugyanakkor nem rendelkezik, inkább szakemberek és a civil szektort képviselő függetlenek csoportosulása.

3 Rákóczi Krisztián: Választások Szlovákiában. A rendszerellenes pártok előretörése és a magyar szavazók távolmaradása. *Kisebbségi Szemle*, 2016. 2., 7–28.

2. térkép: Az OĽaNO-ra leadott szavazatok aránya a 2020-as parlamenti választásokon, járásonként

3. térkép: Az OĽaNO-ra leadott szavazatok számának változása 2016 és 2020 között, járásonként

Az OLaNO mind a nyolc kerületben és kerületi székhelyen győzni tudott, a 79 járásból pedig 50-ben diadalmaskodott. Legjobb eredményeit a Matovič szűkebb hazájának tekinthető Nagyszombati kerület három járásában – a Szakolcaiban, a Nagyszombatiban és a Szeniceiben –, valamint a szomszédos Pozsonyi kerület Malackai és Szenci járásaiban érte el (32–38%). A párt a négy évvel korábbiakhoz képest országos viszonylatban a déli, magyarok által lakott járásokban erősödött meg leginkább. Közülük is kiemelkedik a két magyar többségű járás, a Dunaszerdahelyi és a Komáromi. Előbbiben 312%-kal, utóbbiban 295%-kal emelkedett az OLaNO-ra szavazók száma. Az Egyszerű Emberek azokban a járásokban teljesített a leggyengébben, melyekben a Smer–SD, vagy a Magyar Községi Összefogás (MKÖ) érte el a legjobb eredményeit.

	Szavazat (2020)	Szavazati arány (2020)	Mandátum (2020)	Szavazat (2016)	Szavazati arány (2016)	Mandátum (2016)
OLaNO– Nova	721 166	25,02	53	287 611	11,02	19
Smer–SD	527 172	18,29	38	737 481	28,28	49
Sme rodina	237 531	8,24	17	172 860	6,62	11
Kotlebovci – LSNS	229 660	7,97	17	209 779	8,04	14
PS–SPOLU	200 780	6,96	---	---	---	---
SaS	179 246	6,22	13	315 558	12,10	21
Za Ľudí	166 325	5,77	12	---	---	---
KDH	134 099	4,65	---	128 908	4,94	---
MKÖ	112 662	3,90	---	105 495	4,04	---
SNS	91 171	3,16	---	225 386	8,64	15
Most– Híd	59 174	2,05	---	169 593	6,50	11
#Siet'	---	---	---	146 205	5,60	10

1. táblázat: A pártok eredményei a 2020. és a 2016. évi törvényhozási választásokon

2006-ban győzött először parlamenti választáson Robert Fico pártja, 2004 óta pedig valamennyi közvélemény-kutatásban a legnagyobb támogatottsággal rendelkezett a Smer–SD egészen 2020. február végéig. Akkor az AKO és a Focus közös felmérése már azt valószínűsítette, hogy pár nap múlva a sorozatosan négy parlamenti választáson (2006, 2010, 2012, 2016) győzni tudó Smer elbukja a választást. Fico és pártja 2012-ben rendelkezett a legerősebb támogatottsággal: akkor 1,1 millió szavazatnál is többet szerezve aratott történelmi sikert a Smer, és alakulhatott meg Szlovákia rendszerváltás utáni első egyszínű kormánya. A 44,41%-os szavazati arány 2016-ban négyszázezer szavazó elvesztését követően 28,28%-ra esett vissza, ezzel együtt a párt képviselői mandátumainak száma is 83-ról 49-re csökkent. 2020-ban 18,3%-os támogatottság mellett újabb 210 ezer szavazó pártolt el a Smer-től, ami már csak 38 parlamenti képviselőhely megszerzését tette lehetővé. 2012-ben Fico pártja a 79 járás közel felében, 37-ben megszerezte a szavazatok abszolút többségét, 2016-ban 50%-ot meghaladó eredményt sehol sem tudott elérni. A 2020-as választások során a Smer 25 járásban bizonyult a legnagyobb támogatottságú pártnak. Legjobb eredményeit a párt kerületi szinten hagyományosan az Eperjesi, a Trenčségi és a Zsolnai kerületben érte el. Járási szinten – 2016-hoz hasonlóan – a Csacai, a Mezőlaborci, a Szinnai és a Szobránci járásokban szavaztak rá a legmagasabb arányban a választók. Míg azonban négy évvel ezelőtt ezekben a közigazgatási egységekben 43–47% közti eredményt ért el a Smer, addig 2020-ban a támogatottsága mindössze 31–34%-os volt. Legrosszabb eredményét a Dunaszerdahelyi járás (3,92%) és a Komáromi járás (6,23%) mellett a hagyományosan jobboldali bástyának számító Szenci járásban (10%), valamint a fővárosban (12%) könyvelhette el Robert Fico pártja.

2016-ban nem kis meglepetést jelentett a Boris Kollár vezette Sme rodina (Család vagyunk) nevű párt parlamentbe jutása. A szlovák celebvilágból ismert gazdag vállalkozó 2015 novemberében hozta létre a pártot, azaz alig négy hónap alatt sikerült a semmiből felépítenie egy olyan tömörülést, mely 172 860 szavazatot (6,62%) szerezve 11 képviselőhelyhez jutott a parlamentben. 2020-ban egyharmaddal több választót tudott sikeresen megszólítani Kollár, így 237 531 szavazatot kapott a párt. 8,24%-os szavazati aránya 17 mandátum megszerzését tette lehetővé. A párt a Besztercebányai és a Trenčségi Kassai kerületekben szerepelt a legjobban, járási szinten pedig a Garamszentkereszti, a Gyetvai és a Báni járásokban volt a legnagyobb arányú, 11–12% közötti a támogatottsága. A legrosszabb szavazatarányt (3,6%) a többi szlovák párthoz hasonlóan a Család vagyunk is a két magyar többségű járásban érte el, de nagyon gyenge eredményt ért el a fővárosban is.

A Marian Kotleba vezette Mi Szlovákiánk Néppárt (ĽSNS) négy év alatt húszezerrel tudta növelni szavazóinak számát. 229 660-an választották a szélsőséges tömörülést, ami 17 képviselői helyhez juttatta a pártot. Kotleba és az általa képviselt rasszista, rendpárti politika az első komoly eredményét 2013 novemberében érte el, amikor 71 ezernél is több

vokst gyűjtve sikerült megnyernie a Besztercebányai kerület megyefőnöki tisztségéért vívott küzdelmet. 2017-ben Kotlebának az újrázás nem sikerült a megye vezetéséért zajló küzdelemben. Az ĽSNS törvényhozási jelenléte nem pusztán az általa képviselt erőteljes idegengyűlölő és menekültellenes retorikának köszönhető, hanem annak is, hogy a hagyományos pártok már hosszú ideje képtelenek megfelelő megoldási alternatívákat felvázolni a gazdaságilag legrosszabb helyzetben lévő régiók lakosai részére. Kotleba pártja most is a Besztercebányai kerületekben érte el a legnagyobb sikereit. Járási szinten a Korponai, a Poltári és a Zsarnócai járásokban élők választották a legmagasabb arányban az ĽSNS-t (15–17%). A párt a legrosszabb eredményét a két magyar többségű járásban érte el: a Duna-szerdahelyi járásban a szavazatok 1,4%-át, a Komáromiban pedig 2,91%-át szerezte meg. Öt százalék alatti eredménye országosan ezen kívül csak Pozsonyban és a Szenci járásban volt az ĽSNS-nek.

Ötödik helyen jutott be a szlovák törvényhozásba a Szabadság és Szolidaritás (SaS). A gazdasági liberalizmust képviselő párt négy éve az ellenzék vezető erejeként a második legtöbb szavazatot szerezte a választásokon. Az akkor megszerzett 315 ezer szavazat most közel a felére esett vissza: a 180 ezer voks az összes szavazat 6,22%-át teszi ki, ami 13 képviselői helyet jelent a pártnak. Az SaS az öt fővárosi járásban, valamint a Szenci járásban volt a legeredményesebb (11–15%), míg a keleti járásokban és a magyarlakta területek zömében csak 2–3%-ot szerzett.

Utolsó helyen sikerült a mandátumszerzés Andrej Kiska korábbi államfő frissen alakult pártjának. A 2019 szeptemberében bejegyzett konzervatív, Európa-párti Za Ľudí (Az Emberekért) a szavazatok 5,77%-át szerezte meg (166 ezer voks), ami 12 parlamenti mandátumot eredményezett. A párt Pozsonyban és Kassán, valamint Kiska szülővárosában, Poprádon ért el 10%-ot meghaladó eredményt. Népszerű volt továbbá a külföldről voksolók körében: a külföldi szavazatok 27%-át szerezte meg.

Az ellenzék vezető szerepére a parlamenti választások előtt egy évvel korábban még toronymagasan esélyes Progresszív Szlovákia–Együtt (PS–SPOLU) koalíció választási kudarca volt talán a választás legnagyobb meglepetése. A 2017-ben alakult szociálliberális PS a 2018-as önkormányzati választásokon érte el első nagy sikerét: Matuš Vallo személyében az ő jelöltjük nyerte el Pozsony főpolgármesteri tisztségét. 2019-ben ők indították Zuzana Čaputovát az elnökválasztáson, aminek második fordulójában fölényes győzelmet aratott a függetlenként indult, ám a Smer által támogatott Maroš Šefčovič felett. 2019 májusában pedig a SPOLU (Együtt) párttal koalícióban indulva nyerték meg az európai parlamenti választásokat. Ugyan a közvélemény-kutatások stabilan 15 százalék fölé mérték a koalíciót, végül csak a szavazatok 6,96 százalékát szereztek meg. Választási koalíciókra hétszázalékos küszöb vonatkozik, így kevesebb mint ezer szavazaton múlt a parlamenti jelenlétük. Amennyiben választási pártként indultak volna (mint például az OĽaNO–Nova), akkor

az ötszázalékos kvórum vonatkozott volna rájuk. A PS–SPOLU a nyugati kerületekben és a nagyvárosokban szerepelt a legjobban: Pozsony I. járásában a szavazatok 23,6%-ával győzött, a fővárosi összesített eredménye 17% körül alakult. A külföldről szavazók körében volt továbbá nagyon népszerű a párt: minden harmadik levélben szavazó a PS–SPOLU-t választotta.

Míg a 2016-ban a Szlovák Nemzeti Párt (SNS) Andrej Danko pártelnök vezetésével a szavazatok 8,64 százalékát, és ezzel 15 parlamenti mandátumot szerzett, addig 2020-ban csak a voksok 3,16 százalékát sikerült begyűjteni. 2016-ban 225 386 érvényes szavazatot kapott a párt, 2020-ban mindössze 91 171-et, azaz 134 215 voksot veszített.

A magyar pártok eredményei

Az előző három parlamenti választás alkalmával már megszokhattuk, hogy két párt küzd a szlovákiai magyarok szavazataiért: a magát regionális és etnikai pártként meghatározó Magyar Közösség Pártja (MKP), valamint a 2009-es megalakulása óta a szlovákiai magyarok és a szlovákok együttműködését szorgalmazó polgári párt, a Most–Híd.⁴ A két párt küzdelme 2020-ban új felállást hozott a felvidéki magyarok számára. A tét ezúttal nem az volt, hogy melyik párt kerül majd be a szlovák törvényhozásba, hanem az, hogy lesz-e egyáltalán bármelyik pártnak – és ezáltal a felvidéki magyarságnak – képvisellete a parlamentben. Ahogy azt a prognózisok előre jelezték, a két politikai csoportosulás esélytelenül vágott neki a küzdelemnek. A Magyar Közösségi Összefogás (MKÖ) néven indított közös magyar lista a voksok 3,9 százalékát szerezte meg. Bár az MKÖ-re leadott voksok száma magasabb volt, mint amennyit a választási párt legerősebb tagja, a Magyar Közösség Pártja (MKP) négy éve kapott, de ez a bejutásra – nem csak a viszonylag magas választási részvétel miatt – nem bizonyult elégségesnek. Eddigi legrosszabb eredményével parlamenten kívül rekedt és az eljelentéktelenedés szélére sodródott a Bugár Béla vezette Most–Híd is. A voksok 2,05 százalékát szerezte meg, kevesebb mint egyharmadát a négy évvel korábbi szavazatainak. Azzal, hogy a rendszerváltás után 30 évvel először nem lesz magyar érdekelt-ségű párt a szlovák parlamentben, új, nehéz helyzetbe került a felvidéki magyarság. Ugyanakkor nyilvánvalóvá vált az is, hogy a magyarság képviseletének az elmúlt évtizedben üres szólamként számos alkalommal elhangzó megújulása nem várthat tovább magára.

4 Harrach Gábor – Rákóczi Krisztián: *Külön utakon*. L'Harmattan–NPKI: Budapest, 2017.

Vajúdtak a hegyek...

A 2019-es sikertelen EP-választásokat követően – mely során sem az MKP, sem pedig a Most–Híd nem tudott mandátumot szerezni, így a felvidéki magyarság európai parlamenti képvisellete megszűnt – a két párt több alkalommal is tárgyalóasztalhoz ült. Miután ezek a tárgyalások 2019 augusztusában zátonyra futottak, augusztus 30-án bejelentették, hogy „Összefogás” (*Spolupatričnosť*) néven új szlovákiai magyar érdekképviselő alakul. A bejelentés előzménye volt, hogy júliusban, a Gombaszögi Nyári Tábor fő szervezője, Orosz Örs kezdeményezésére a szlovákiai magyar civilek nyílt levelet tettek közzé annak érdekében, hogy kettő helyett egy magyar lista legyen a következő parlamenti választáson. Ennek érdekében készek voltak nyomást gyakorolni a pártokra és politikusaikra. *„A jelenlegi kétpárti modell, sőt, annak további bővülése zsákutcának bizonyult”*. A megoldás véleményük szerint *„egy közös lista – komoly személyi változásokkal és tartalmi reformmal”*. A sajtóban is eleinte csak „gombaszögiekként” emlegetett, fiatal értelmiségiek által meghirdetett politikai Összefogás mozgalom két fő szervezője Orosz Örs és Mózes Szabolcs, egyesíteni kívánták a közösségért tenni akaró, nemzetük sorsa iránt elkötelezett embereket, ami véleményük szerint megteremtheti a kívánt és szükséges egységet. A mozgalom a megújult magyar érdekképviselőt tűzte ki célul, otthont kíván mindenkinek biztosítani, aki szerint az összefogás erre a megfelelő út.

Ezt követően újabb tárgyalások kezdődtek az MKP, a Híd, a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség, az Összefogás mozgalom és a Magyar Fórum részvételével, melybe a Gútán életre hívott Új Egység Mozgalom is bekapcsolódott. Az egyeztetések alapja egy esetleges pártszövetség létrehozása volt, a tárgyalások azonban 2019. november elején végleg kudarcba fulladtak. A kudarc oka az volt, hogy a Híd a parlamentbe jutást követően továbbra sem akart teljesen elzárkózni egy esetleges Smerrel kötendő koalíciós megállapodástól. Illetve Bugárék erre csak akkor lettek volna hajlandók, ha az MKP kizárja az együttműködést az OĽaNO párttal. Az, hogy erre az MKP nem volt hajlandó, aligha érthette váratlanul a Most–Híd pártot. Ugyanis egy bevallottan a kormányváltásban érdekelt, azért küzdő párt (MKP) miért zárkózna el egy olyan ellenzéki tömörüléssel való együttműködéstől, mely nélkül a kormányváltás aligha lenne elképzelhető (ekkor az OĽaNO támogatottsága csak némileg haladta meg a parlamenti küszöböt). A teljes összefogás ugyan kudarcba fulladt, de az MKP megállapodott két, marginális támogatottságú párttal, a Simon Zsolt vezette Magyar Fórummal, valamint a Mózes Szabolcs által vezetett Összefogás mozgalommal egy közös választási lista, a Magyar Községi Összefogás (MKÖ) létrehozásában. Az MKÖ 150 fős választási listájának 90 helyére az MKP állíthatott jelölteket, míg az Összefogás és a Magyar Fórum 30–30 helyet kapott. A felvidéki magyarok jelentős részénél ugyanakkor ez a félsikernek tekinthető megállapodás nem változtatott alapjaiban az eddigi felálláson,

hiszen az MKP és a Híd között megmaradt a feszültség. Az pedig, hogy a bő fél évig tartó egyeztetések végén a két nagy szereplő képtelen volt megegyezni egymással, több magyar választót távol tartott a választásokon való részvételtől, illetve a többségi pártokra szavazás felé irányította őket.

Dátum	Esemény
2019. 05. 27.	A Magyar Közösség Pártja az országos elnökségi ülésen értékelte az EP-választáson elért eredményeket. Kezdeményezik az egységes magyar politikai érdekképviselőt megteremtését.
2019. 06. 22.	A Híd felajánlotta, hogy a parlamenti választásokon kész helyet biztosítani választási listáján más pártok jelöltjeinek is, amelyekkel meg tud egyezni az együttműködésről.
2019. 06. 24.	Az MKP elutasította, hogy a Híd csak a saját listáján tartja elképzelhetőnek a magyar egység megteremtését, és kilátásba helyezte, hogy az ellenzéki szlovák pártokkal tárgyal a közös indulás lehetőségéről.
2019. 06. 24.	A Magyar Fórum kizárta a Híd vegyespárttal való együttműködést.
2019. 06. 29.	A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség a Híd párttal tárgyalt a választási együttműködésről.
2019. 07. 02.	Találkozóra került sor az MKP és a Magyar Fórum között.
2019. 07. 11.	Az MKP küldöttsége a párt Országos Tanácsától arra kapott felhatalmazást, hogy választási koalícióról, vagy választási párt megalakításáról tárgyaljon, ezért a Híd listáján való indulást már az egyeztetések elején kizárták. A Híd ezzel szemben az MKP által javasolt választási párt megalakítását nem támogatta, szerinte túl késő létrehozni. Az együttműködés formájaként a választási koalíció, illetve az önálló jelöltlisták, vagyis a külön indulás lehetősége maradt. A két párt azonban nem tudott megállapodni abban, hogy ki vezesse a listát, és milyen arányban kapjanak helyeket a közös listán a pártok. Az MKP elnöksége úgy határozott, hogy Bugár Béla nem kerülhet a lista élére, és ragaszkodnak ahhoz, hogy a két párt egyenlő arányban szerepeljen rajta. Ezzel szemben a Híd a 70:30 arányú megoszlást tartotta elfogadhatónak.
2019. 07. 29.	Ismét tárgyalóasztalhoz ült az MKP és a Híd, de nem sikerült megegyezniük.

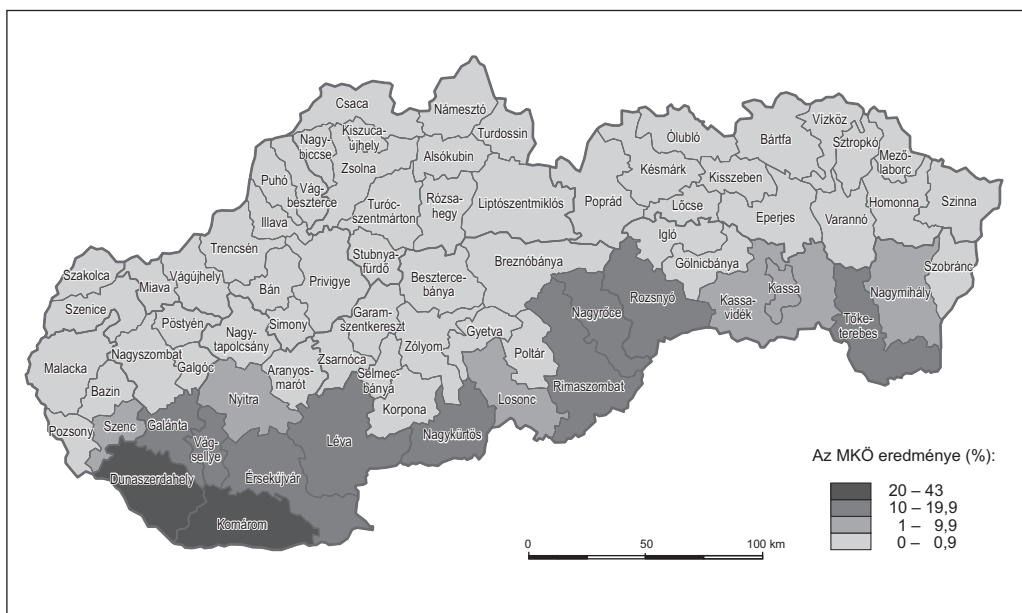
2019. 08. 17.	A Magyar Fórum kijelentette, hogy nem vesz rész egy MKP–Híd együttműködésben.
2019. 08. 19.	Újabb eredménytelen tárgyalásra került sor az MKP és a Híd között.
2019. 08. 22.	Az MKP a Híddal való együttműködést ahhoz köti, ha Bugár Béla nem szerepel a választási listán.
2019. 08. 23.	A Híd és az MKDSZ megállapodtak a Most–Híd listáján való közös indulásról.
2019. 08. 26.	Az MKP és a Híd tárgyalásai megszakadtak, mivel a Híd Országos Tanácsa elutasította a koalíciókötést. Az MKP egy, a meglévő pártokat tömörítő „egyszer használatos választói párt” létrehozásának javaslatát pedig már az első tárgyaláson elvetette.
2019. 08. 26.	A Progresszív Szlovákia (PS) létrehozta a magyar platformját.
2019. 08. 27.	Nagy József, a Most–Híd korábbi EP-képviselője bejelentette, hogy nem indul pártja színeiben a parlamenti választásokon, mivel pártja elvetette az MKP-val való választási koalíció létrehozását.
2019. 08. 30.	Bejelentésre került, hogy „Összefogás” (<i>Spolupatričnosť</i>) néven új szlovákiai magyar érdekképviselő alakul.
2019. 09. 13.	Nagy József kilépett a Most–Híd pártból és csatlakozott az Összefogás mozgalomhoz.
2019. 09. 16.	Az OLaNO helyeket ajánlott fel a jelöltlistáján a magyar, roma és ruszin kisebbség képviselőjelöltjeinek.
2019. 09. 17.	Az Összefogás mozgalom szerint nem az OLaNO listája, hanem egy közös magyar lista a megoldás.
2019. 09. 18.	Az MKP egyes regionális szervezetei számára elfogadható lenne Igor Matovič, az OLaNO vezetőjének ajánlata.
2019. 09. 20.	Az MKP Országos Elnöksége felhatalmazta az elnökséget az OLaNO-val való tárgyalások megkezdésére. Ezt megelőzően tárgyalásokat kezdenek a szlovákiai magyar társadalmi szervezetekkel, hogy létrejöhessen az MKP listáján a magyar együttműködés.
2019. 09. 27.	A Magyar Fórum, az MKP és az Összefogás mozgalom közös listát készítenek állítani a következő évi parlamenti választásokra.

2019. 09. 30.	Közel hatvan polgármester szólította fel a Híd és az MKP vezetését arra, hogy kezdjék újra a parlamenti választás előtti együttműködésről szóló tárgyalásokat.
2019. 10. 04.	Az Összefogás eredménytelenül tárgyalt a Híddal a választási együttműködésről.
2019. 10. 09.	A Híd nem kér az Összefogás által felkínált együttműködésből, de jelezték, újra tárgyalnának az MKP-val.
2019. 10. 09.	A parlamenti választás előtti együttműködésről tárgyalt a Magyar Fórum, az MKP és az Összefogás.
2019. 10. 12.	Ülésezett az MKP Országos Tanácsa, hogy eldöntse, melyik tömörüléssel vágna neki a soron következő választásoknak. Az OT úgy határozott, hogy megbízza az MKP elnökségét a tárgyalások megkezdésével a „magyar egység megteremtése” érdekében. Az elnökségnek olyan javaslattal kell előállnia október végére, hogy az MKP és a Híd megegyezése jelentse az alapot a közösségük összefogására. Nem koalícióban indulnának, hanem egy választási párt listáján, amely az MKDSZ lehet. Ez esetben a parlamentbe való bejutáshoz elegendő lenne az 5%-os küszöb elérése.
2019. 10. 18.	Az MKP és a Híd delegációja megegyezett abban, hogy közös választási párt listáján indulnak, amelyet az MKDSZ hoz létre, és amelynek neve a Régiók Pártja Híd–MKP lesz.
2019. 10. 22.	A Híd elnöksége elfogadta a megállapodástervezetet a két párt közös indulásáról, az MKP vezető testülete azonban nemet mondott a tervre. A belügyminisztérium bejegyezte az Összefogás mozgalmat.
2019. 10. 23.	Ötpárti egyeztetést kezdeményez az MKP a közös magyar választási listáról.
2019. 10. 25.	Az MKP meghívására a párt pozsonyi székházában egyeztettek a felvidéki magyar pártok küldöttségei.
2019. 10. 28.	Újra egyeztetett az öt magyar párt: nem született megállapodás.
2019. 11. 05.	Az MKP, a Magyar Fórum és az Összefogás folytatta a tárgyalást a parlamenti választáson való közös indulásról. A Híd nem vett részt a magyar pártok egyeztetésén, a tárgyalásokat lezártnak tekinti.
2019. 11. 28.	Az MKP, a Magyar Fórum és az Összefogás mozgalom megállapodást írt alá a parlamenti választás előtti együttműködésről és a Magyar Közösségi Összefogás – <i>Maďarská komunitná spolupatričnosť</i> nevű választási párt listáján való közös indulásról.

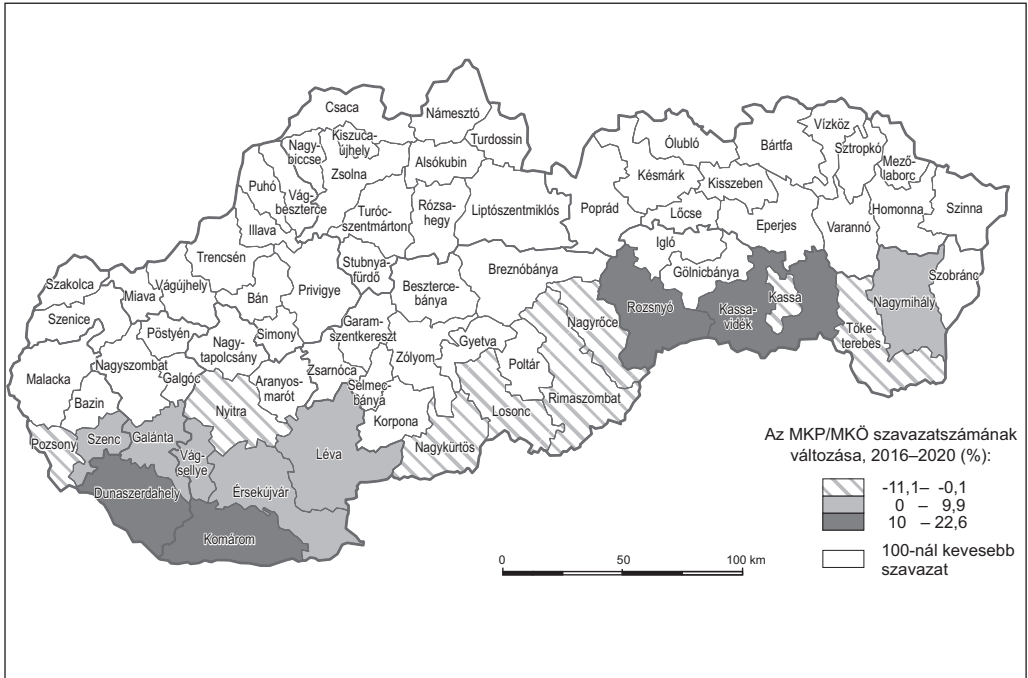
2. táblázat: A magyar pártok között lezajlott egyeztetések kronológiája

Trendek, területi jellegzetességek

A Magyar Közösségi Összefogás 112 662 szavazatot szerzett, ami csak némileg haladta meg a négy évvel korábbi 105 495 szavazatot. Az MKÖ ugyan hétezerrel több szavazatot szerzett, mint négy éve az MKP, azonban az országosan tapasztalt magasabb választói aktivitás miatt az akkori 4,04%-os eredmény 2020-ban 3,9%-ra olvadt. Az MKÖ közel négyezerrel több szavazatot szerzett a Dunaszerdahelyi járásban, mint négy éve az MKP, kétezerrel többet a Komáromi járásban és ezerrel többet az Érsekújvári járásban. Negyedével növelte szavazatai számát a Rozsnyói járásban és jelentősebb növekményt ért el a Vágsellyei és a Kassa-környéki járásokban. Több közigazgatási egységben (Szenci, Galántai, Lévai, Nagymihályi járások) azonban viszont alig nőtt az MKÖ-re szavazók száma, míg Pozsonyban, Kassán, a Nyitrai, Losonci, Nagyrőcei, Rimaszombati, Nagykürtösi és Töketerbesi járásokban csökkent a támogatóinak száma. A nyelvhatártól északra fekvő járásokban ugyanannyi – mintegy félezer – szavazót tudott megszólítani az MKÖ, mint a korábbi választások alkalmával az MKP. Érdekeség, hogy ugyan a Rimaszombati járásban minden tizedik választóját elvesztette, mégis ez volt a harmadik járás a Dunaszerdahelyi és a Komáromi járás mellett, amiben a pártok sorrendjében az első helyen végzett.

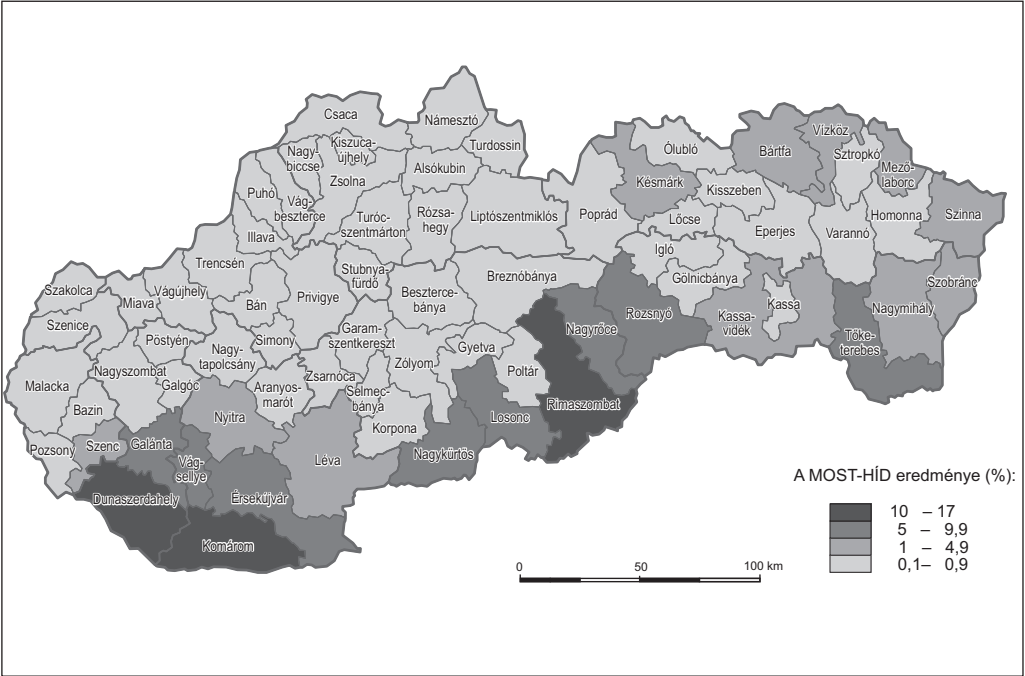

4. térkép: Az MKÖ-re leadott szavazatok aránya a 2020-as parlamenti választásokon, járásonként

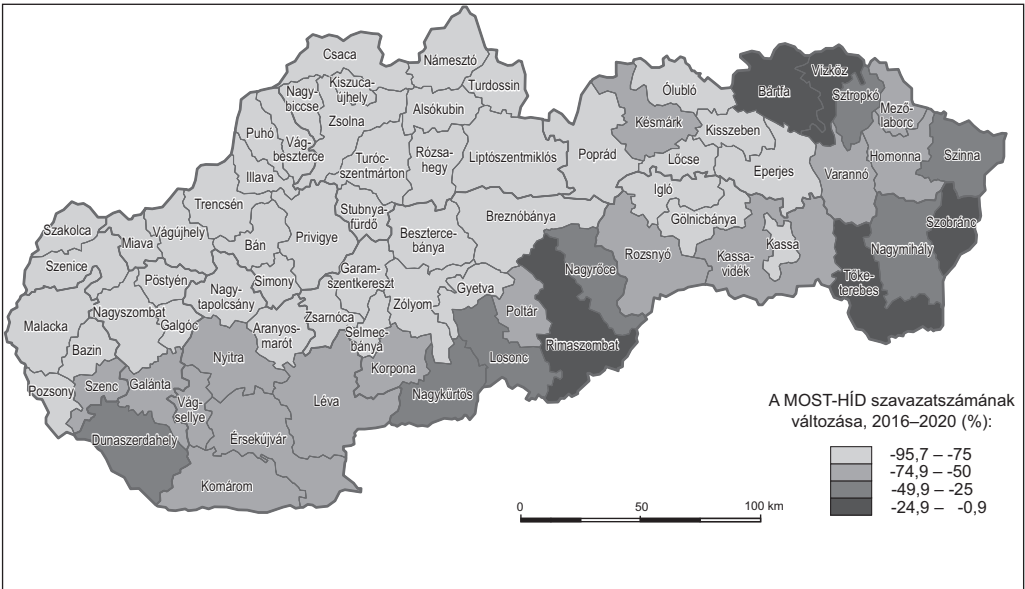

5. térkép: Az MKP/MKÖ-re leadott szavazatok számának változása 2016 és 2020 között, járásonként

A Híd számára a választás minden tekintetben teljes kudarccal ért véget. 2016-ban még közel 170 ezren szavaztak a vegyespártra, 2020-ban szavazóinak a száma kétharmaddal csökkent. A megszerzett 59 ezer szavazat 2,05%-os eredmény eléréséhez volt elég, így az eddigi kormánypárt nem csupán a parlamentből esett ki, de még állami finanszírozásra se lett jogosult. Legnagyobb arányú csökkenést a magyarlakta területek közül Pozsonyban, Kassán, valamint a Nyitrai és a Szenci járásban érte el a párt, 75–90%-kal apadt a támogatottsága. A legtöbb szavazót a Dunaszerdahelyi járásban tudta megtartani a Híd, minden hatodik szavazata innen érkezett. A nyelvhatártól északra lévő járásokban a Híd négy éve 38 ezer szavazatot gyűjtött, ebből 2020-ban 5945-öt tudott megtartani, ami 85%-os csökkenést jelent.

6. térkép: A Most–Hídra leadott szavazatok aránya a 2020-as parlamenti választásokon, járásonként

7. térkép: Az Most–Hídra leadott szavazatok számának változása 2016 és 2020 között, járásonként

Már a 2016-os választásokon láthattuk, hogy miközben jelentősen csökkent a Híd támogatottsága a 16 déli járásban (2010-hez képest hat év alatt 50 ezerrel kevesebben választották a Bugár Béla vezette tömörülést a magyarlakta járásokban), addig ebből az MKP csak nagyon kis mértékben tudott profitálni. Ugyanis akkor a magyar nemzetiségű választók nagy része, akiknek az MKP és a Híd között „kellett” volna választaniuk, inkább távol maradtak a szavazástól. 2020-ban azonban új helyzet állt elő: a magyar nemzetiségű választópolgárok tömegesen szavaztak a többségi pártokra, közülük is elsősorban a győztes Egyszerű Emberekre. A voksolás napján a Focus által készített exit poll szerint a választáson részt vett magyarok fele szavazott az MKÖ-re, ötöde a Hídra, 10%-a pedig az OĽaNO-t választotta. Összességében a magyarok közel harmada, 29,7%-a erősítette szavazatával valamelyik szlovák pártot. Az exit poll szerint az MKÖ mostani választóinak negyede 2016-ban még a Hidat támogatta, 60%-a pedig az MKP-ra adta a voksát. A Híd szavazóinak 84%-a 2020-ban és négy éve is ezt a pártot választotta. Amennyiben a magyar pártoktól elforduló szavazókat az OĽaNO képes lesz megtartani, illetve a Matovič-kormány a felvidéki magyarok számára kedvező lépéseket fog eszközölni, akkor az Egyszerű Emberek párt tartósan berendezkedhet a magyar tömbben is, amire a rendszerváltás óta eddig egyik szlovák párt sem volt képes. Mindez oda vezethet, hogy a magyar választók a nemzetiiségi kérdésekben a magyar etnikai párto(ka)t nem tekintik majd egyedüli letéteményesnek, így az etnikai alapú pártoktól még többen fordulhatnak majd el.

Járás	Részvételi arány		MKP/MKÖ		Változás 2016/2020		MOST-HÍD		Változás 2016/2020		OLaNO		Változás 2016/2020	
	2016	2020	2016	2020	Voks	%	2016	2020	Voks	%	2016	2020	Voks	%
Pozsony	66,90	72,66	1536	1421	-115	-7%	22 931	2804	-20 127	-88%	36 614	70 331	33 717	92%
Szenc	69,02	76,94	2146	2219	73	3%	5114	1331	-3783	-74%	5792	16 456	10 664	184%
Dunaszerdahely	56,46	62,11	23 196	27 083	3887	17%	18 621	10 673	-7948	-43%	2465	10 150	7685	312%
Galánta	59,19	65,50	8183	8273	90	1%	8800	3865	-4935	-56%	4058	13 727	9669	238%
Komárom	49,02	52,75	16 108	18 082	1974	12%	11 558	5565	-5993	-52%	1960	7751	5791	295%
Léva	56,61	61,79	7019	7107	88	1%	6840	2459	-4381	-64%	4948	14 099	9151	185%
Nyitra	63,12	69,08	1820	1645	-175	-10%	5410	1372	-4038	-75%	10 533	23 298	12 765	121%
Érsekújvár	56,53	61,62	11 430	12 534	1104	10%	11 860	4460	-7400	-62%	4445	15 975	11 530	259%
Vágssellye	55,71	62,19	3734	4037	303	8%	4397	1712	-2685	-61%	1880	6717	4837	257%
Losonc	50,00	55,10	3105	2777	-328	-11%	3735	2254	-1481	-40%	3339	7388	4049	121%

Nagyőrce	46,93	51,34	1673	1574	-99	-6%	1482	978	-504	-34%	1025	3185	2160	211%
Rimaszombat	50,54	54,42	6505	5780	-725	-11%	5578	4971	-607	-11%	1928	5711	3783	196%
Nagykürtös	52,79	58,13	2959	2803	-156	-5%	2202	1389	-813	-37%	1218	4043	2825	232%
Kassa	57,37	63,19	1474	1387	-87	-6%	7536	1144	-6392	-85%	16 249	33 700	17 451	107%
Kassa-környék	55,63	60,95	3400	3878	478	14%	4585	1276	-3309	-72%	4585	17 121	12 536	273%
Nagymihály	43,55	53,82	2279	2329	50	2%	2858	1975	-883	-31%	3992	10 765	6773	170%
Rozsnyó	51,62	56,14	3481	4269	788	23%	4070	1568	-2502	-61%	1920	6470	4550	237%
Tólketeribes	48,81	52,24	4925	4741	-184	-4%	4498	3433	-1065	-24%	2687	9566	6879	256%
Összesen a magyarlakta járásokban			104 973	111 939	6966	6%	132 075	53 229	-78 846	-60%	109 638	276 453	166 815	152%
Országosan	59,82	65,80	105 495	112 662	7167	6%	169 593	59 174	-110 419	-65%	287 611	721 166	433 555	151%

3. táblázat: Az MKÖ, a Most-Híd és az OĽaNO választási eredményei a magyarlakta területeken 2016-ban és 2020-ban

Összegzés

Szlovákiában a választások nyomán gyökeresen megváltozott a parlament összetétele. A Smer hosszú évekig tartó választási sikersorozata megtört, az ország történetében először fordult elő, hogy a választásokon ne a Demokratikus Szlovákiáért Mozgalom (1994 és 2002 között), vagy a Smer–SD (2006 és 2016 között) győzzön. A jobbközép-liberális oldal pártjai egyértelmű győzelmet arattak a 2018 februárjában elkövetett újságírógyilkosság nyomán kibontakozó tüntetéshullám következtében megrokkant Smer felett. A magyar szavazatokért folyó küzdelemnek ezúttal nem lett győztese: a Magyar Közösségi Összefogás és a Most–Híd egyaránt távol volt a parlamentbe való bejutást jelentő ötszázalékos küszöbötől. A Híd a szlovák nemzetiségű szavazóinak mintegy 85%-át elvesztette, a magyar szavazóinak pedig fele szavazott más pártokra, kisebb részük az MKÖ-t támogatta, nagyobb részük pedig a választásokon győztes Egyszerű Emberekre adta a voksát. Felerősödött az a korábban tapasztalt trend, hogy a Híd a korábbi magyar etnikai szavazók szempontjából egy egyirányú utca: azok a szavazók, akik legalább egy alkalommal a vegyespártot támogatták, a következő választásokon nagyobb eséllyel fordultak a többségi pártok felé. Harminc év után először maradtak parlamenti képviselő nélkül a szlovákiai magyarok, miközben az ország népességének tizedét alkotják. A Híd a teljes eljelentéktelenedés szélére sodródott, az MKP, illetve az MKÖ pedig továbbra sem találja az apátiába süllyedt magyar választók megszólításához vezető utat.